

BÖLÜM 3

GÜNCELLENEN REHBERLER IŞIĞINDA VE COVID-19 PANDEMİ DURUMUNDA YETİŞKİN HASTADA TEMEL YAŞAM DESTEĞİ

Mehmet YEŞİLDAL¹

Nurten TAŞDEMİR²

Dilek YILDIRIM TANK³

GİRİŞ

Kardiyovasküler hastalıklar tüm dünyada en önemli ölüm nedenlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.⁽¹⁾ Kardiyovasküler hastalıklar sonucu meydana gelen Kardiyopulmoner Arrest(KPA); rutin solunum ve dolaşımın aniden durmasıdır. Kardiyovasküler sorunların yanında solunumsal nedenler, travma, şok tablosu ,hipotermi ,metabolik olaylar da kardiyopulmoner arreste neden olmaktadır.

Kardiyak arrest olan hastalarda dolaşım işlevi bozulduğu için beyine glikoz ve oksijen moleküllerinin transferi yapılamamaktadır. Beyin dokusu oksijen ve glikoz transferinin durmasına hasar görmeden en fazla 4 dakika dayanabilmekte, 4.dakikadan sonra oksijen perfüzyonu sağlanamayan beyin parankimi hasar görmeye başlamaktadır. 6.dakikadan sonra hasar oranı katlanarak artmakta ve 10. ve daha sonraki dakikalarda oluşan beyin parankim hasarları geriye dönüşümsüz olmaktadır.⁽²⁾ Bu dönemde hayat kurtarmak ve hastanın durumunun kötüleşmesini önlemek amacıyla, ileri yaşam desteği koşulları sağlanıncaya kadar yeterli dolaşım ve solunumun sağlanması amacıyla yapılan uygulamalara temel yaşam desteği (TYD) denmektedir. TYD kardiyak arrestin erken tanınması, acil yanıt sisteminin aktifleştirilmesi, erken kardiyopulmoner resüsitasyon (KPR) ve otomatik eksternal defibrilatör (OED) ile erken defibrilasyon uygulamalarını kapsar.

Temel yaşam desteğinde amaç, hastanın hayatını kurtarmanın yanında yaşam kalitesini de aynı standart da devam ettirebilmesi adına gerekli müdahalelerin erken dönemde uygulanmasıdır. Bu nedenle kurulan European Resuscitation Council(ERC) ve American Heart Association(AHA) gibi uluslararası dernekler temel yaşam desteği kalitesini arttırılması adına gerekli çalışmaları yaparak 5 yıl-

¹ Hemşire, Zonguldak Atatürk Devlet Hastanesi, mehmetyesildal_67@hotmail.com

² Doç. Dr., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, nurten.tasdemir@beun.edu.tr

³ Arş. Gör., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, dilek8488@windowslive.com,

SONUÇ

Kurtarıcıların European Resuscitation Council (ECR) ve American Heart Association (AHA) tarafından her beş yılda bir güncellenerek yayını yapılan bilgilere hâkim olması hastanın hayata olan bağı bakımından yüksek önem taşımaktadır. Toplumda bu konuda daha fazla eğitilmiş kurtarıcının yetiştirilmesi doğru ve zamanında yapılan müdahale oranını arttıracaktır.

Hastada Covid-19 hastalığı olması veya Covid-19 hastalığı olma ihtimali bulunması durumunda kurtarıcıların kendilerini korumak için alması gereken önlemler müdahale süresini geciktirebilmektedir. Bu müdahalelerde öncelikli olan kurtarıcının kendi sağlığını koruması yönündedir.

KAYNAKÇA

1. World Health Organization (2020). The top 10 causes of death: major causes of death. World Health Organization. Media Center Fact Sheets. (30/03/2021 tarihinde <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/the-top-10-causes-of-death> adresinden ulaşılmıştır.)
2. Soar J, Nolan J, Böttiger BW. On behalf of the Adult advanced life support section Collaborators. European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2015 Section 3. Adult advanced life support. Resuscitation 2015; 100–147.
3. Acilcalisanlari (2020).AHA Kardiyopulmoner Resusitasyon ve Acil Kardiyovasküler Bakım Kılavuzu 2020.(30.03.2021 tarihinde <https://www.acilcalisanlari.com/aha-kardiyopulmoner-resusitasyon-ve-acil-kardiyovaskuler-bakim-kilavuzu-2020.html> adresinden ulaşılmıştır).
4. Acilci.net (2021). Erişkin temel yaşam desteği ve AED – ERC Resuscitation 2015 Kılavuzu. (28.03.2021 tarihinde <https://acilci.net/2015-ecr-kpr-kilavuzu-eriskin-temel-yasam-destegi-ve-aed/> adresinden ulaşılmıştır).
5. European Resuscitation Council(2021). Covid-19 Guidelines.(28.03.2021 tarihinde <https://www.erc.edu/covid> adresinden ulaşılmıştır).
6. Olasveengen, T, Castrén, M, Handley, Basic Life Support in Adults: European Resuscitation Council Covid-19 Guidelines. *Notfallund Rettungsmedizin*,2020; 23(4). <https://doi.org/10.1007/s10049-020-00719-2>.
7. Cook, T,M, McGuire, B, Mushambi, M, Airway management guidance for the endemic phase of Covid-19. *Anaesthesia*,2021;76(2), 251-260. doi: 10.1111 / ana.15253.
8. Almesned, A. Almeman, A. Alakhtar, AM, Basic life support knowledge of health care students and professionals in the Qassim University. *International journal of health sciences*,2014; 8 (2), 141-150. <https://doi.org/10.12816/0006080>.
9. Couper K,Taylor Phillips S, Grove A, Covid-19 in cardiac arrest and infection risk to rescuers: a systematic review, *Resuscitation*. Epub, 2020; 151. 59-66.
10. CARES : Cardiac Arrest Registry To Enhance Survival(2018). Annual report..(30.03.2021 tarihinde https://mycares.net/sitepages/uploads/2019/2018_flipbook/index.html?page=16 adresinden ulaşılmıştır).